

OL, Midtøsten, Norge

"Den hemmelige Norges-kanalen til fred" er tittelen på en bok som kom ut i England på nyåret. Den handler om det norske bidraget til fred mellom Israel og PLO. Lillehammer-olympiaden sendte også et fredsbudskap som gikk verden rundt.

Norge har kommet i fokus for verdens oppmerksomhet. Kan vi bruke denne fokuseringen til noe mere enn økonomisk gevinst? Frank Buchman, mannen som startet Moralsk Opprustning, uttrykte allerede i 30-årene sin tro på Nordens kall som en folkeforsoner i verdenssamfunnet.

På omslaget til "Den hemmelige Norges-kanalen" heter det at de norske forhandlingsmetodene som førte Israel og PLO sammen, "sannsynligvis vil bli en modell for hvordan verdenskonflikter kan løses i fremtiden." Det er visjonære ord, og vi er alle med på å avgjøre om de skal bli svada eller virkelighet.

For det er ikke bare ledere, diplomater eller idrettshelter som bestemmer om vi har moralsk autoritet til å virke som folkeforsoner. Hele vårt nasjonale liv taler et språk som oppfattes verden rundt.

Hva med våre holdninger til innvandrere og flyktninger? De kan enten gi oss et renommé som hyklere, eller bli et aktivum i ett av de vanskeligste fredsspørsmål som menneskeheten står overfor: Kløften mellom rike og fattige land.

"By og land - hand i hand" var en appell til samarbeid her hjemme. Skal nå striden om EU-tilslutning få splitte oss, eller bli et eksempel på at det går an å beholde toleransen og humoren tross dyptfølte meningsforskjeller?

Antallet ekteskap som oppløses her i landet nærmer seg 50 prosent. Hva sier det om vår evne til konfliktløsning og forsoning? Selvsagt kan skilsmisse ofte være eneste utvei. Men kan vi ikke ta sikte på å snu trenden?

På Maihaugen i Lillehammer var det i anledning av OL montert en oversikt over Norges historie. Den ender med et dikt av Rolf Jacobsen:

"Veiene er kommet til enden, de kommer ikke lenger, de snur her

De kommer ikke lenger har jeg sagt / uten forvandling"

Avslutningen av olympiaden fokuserte kampen mellom ondt og godt. Det gode vant. Hvis dette skal skje i vårt nasjonale liv, kommer vi ikke utenom forvandling. Vi må over i en dimensjon hvor ansvar og fellesskap erstatter egobølger og gruppeegoisme. Da kan Norges-kanalen vokse fra en bekk til en stri strøm som er med på å bryte ned barrierene mellom folkene.

JJW

Bøndene og verden

"Aldri har jeg deltatt i en mer utfordrende og oppmuntrende samling av bønder," skrev den tidligere lederen av det skotske bondelaget i Aberdeen Press and Journal av 12/2-94. Han refererte til en "Dialog mellom bønder" som fant sted i Caux, Sveits, 5. -9. januar. 105 bønder fra 18 land deltok, blant dem parlamentsmedlemmer fra Sverige, Tyskland, Frankrike, Sveits og Europa-parlamentet. Både franske bønder som demonstrerte av frykt for at GATT-avtalen skulle favorisere amerikanerne, og bønder fra USA deltok. U-landene var representert ved bønder fra Ghana, Madagaskar og Thailand.

"Ideen var at det ikke skulle være taler av store ledere, men en åpen innbydelse til bønder om å komme sammen for å forsøke å bli enige om en mer rettferdig og varig jordbrukspolitikk som gir en fair sjanse til jordbrukere i både i-land og u-land," skrev Burnett, som idag er koordinator for et bygdeutviklingsprogram i Nord-Skottland.

Deltakerne gikk inn i arbeidsgrupper som bl.a. tok opp "Bondeorganisasjonenes funksjon", "Alternativt jordbruk", "Forståelse mellom by og land", "Forholdet nord - syd", "Bøndenes visjon for Europa" og "Europa og Nord-Amerika - kolleger eller konkurrenter?"

Fra Norge deltok Herman og Abi Qvam fra Ås, hvor han er professor i maskinlære ved Norges Landbrukshøgskole.

I sin rapport til Høgskolen, som finansierte hans deltakelse, skriver Qvam bl.a.: "Det ble ofret mye tid på situasjonen i Afrika og Øst-Europa hvor landbruket lider under billige matvarer fra overskuddslagrene i I-land. I de landene der landbruksproduktene ikke er subsidiert, klarer ikke bøndene å konkurrere med importvarene." Qvam siterer en ghanesisk bonde som hevdet at Afrika først og fremst trenger hjelp til å klare seg selv, mest gjennom praktisk opplæring.

Når det gjelder internasjonalt ansvar og opplæring, fortalte Lars Åke Gustavsson fra "Kristne bønders utviklingsorganisasjon" i Sverige om et samarbeidsprosjekt de har satt i gang med Polen. De har overtatt et tidligere statsbruk på 12000 mål. Ved siden av å hjelpe de tidligere kollektivbøndene til å sette i gang egen produksjon, har de et voksende samarbeid med bygdas næringsliv og skoler.

"Etter å ha nøydt meg med et lite bidrag her og der til bønder som har det verre enn oss, var det en ydmykende opplevelse å høre om det forpliktelsesnivå som andre har lagt seg på," slutter Burnett sin artikkel. "Jeg var nokså skeptisk til hva som ville komme ut av denne konferansen. På tidligere internasjonale jordbruksmøter hvor jeg har deltatt, har de fleste vært mest interessert i å forsvare sine egne posisjoner. Her ble jeg overrasket over hvor mange små bonde-til-bonde organisasjoner som arbeider for å hjelpe nødstilte bønder i andre land som et uttrykk for solidaritet, uten tanke på egen vinning."

Nettverk av mennesker

"Hver mann og kvinne, hvert barn kan være en tillits- og fredskaper..."

* ved å døyve stemmen i våre hjerter og på våre lepper som hvisker at vi har mindre skyld enn andre...

* ved å erkjenne hvor min egen gruppe, mitt eget folk har gjort urett, og dermed åpne døren for forvandling og tillit...

* ved å gå de andre i møte, særlig hvis de er annerledes eller vi har grunn til å frykte dem..."

Slik heter det i innledningen til programmet for sommerens konferanser i Caux, Sveits, som begynner den 8. juli. Igjen ventes det bortimot to tusen fra alle verdensdeler. Et særlig trekk de siste årene har vært den voksende deltakelsen fra Øst- og Sentral-Europa.

Forskjellige perioder i løpet av de 7 ukene konferansen varer er viet spesielle tema eller grupper. Vi bringer her en oversikt over noen av dem:

8.-18. juli

Fortid, nåtid, fremtid - en dialog mellom generasjonene. Ti dager for folk på alle alderstrinn, barn, tenåringer, voksne og gamle. En tid til å snakke åpent om hva vi frykter, håper eller drømmer om.

20.-24. juli

Forum om økonomi og individ - arbeidsløshetens utfordring. Arbeidsløsheten angår ikke bare de arbeidsløse. Vi må alle på nytt tenke igjennom vårt forhold til arbeid og våre målsetninger - og så handle. For å om andre spørsmål relatert til individ og økonomi møtes parallelt.

26. - 31. juli

Enhet i mangfold - rådslagning om Europa's ansvar og behov. Hva kan Europa og resten av verden lære av hverandre? Kan tro og verdier styre våre avgjørelser, og ikke bare egeninteresse og gruppepress? Hvordan bygge samfunn i våre byer, på tvers av religiøse eller kulturelle skiller?

4. - 12. august

Fredsskapere - et kvinneinitiativ. I 1991 tok kvinner fra hele verden initiativ til et møte i Caux for å utforske nye veier til fred. 600 kvinner og menn fra 62 land deltok. Det startet en prosess som stadig pågår, og denne konferansen blir neste skritt.

15. - 25. august

Til våre lesere

Som kjent er det ingen abonnementspris for Ny Verden, men utgiftene til driften av bladet dekkes ved gaver. Vi er takknemlig for bidragene som kom inn i fjor og håper på støtte også i år. Postgiroblankett vedlegges dette nummer.

Samfunn i krise eller bedring - hva kan vi lære av hverandre?

Gjennom møtet mellom mennesker fra forskjellige kulturer vil vi * skape et nettverk av mennesker som har overvunnet fordommer og kan bygge tillit * studere hvordan vi kan fremme både forsoning og rettferdighet. Konkrete eksempler på konfliktløsning og tillitskapende arbeid fra forskjellige deler av verden vil bli presentert i ord og bilder.

26. - 28. august

Oppsummering og fremtidsperspektiver. Caux-konferansene er bare en del av et kontinuerlig arbeid i mange land. Disse avsluttende dagene gir en sjanse til å se fremover.

De som vil ha mer opplysning om sommeren i Caux eller om deltakelse, kan vende seg til MRA's kontor i Oslo:

Moralsk Opprustning, Boks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo.

Tel.: 22 55 94 30 Fax: 22 48 85 04

En ungdommelig leir

Det snødekte Østerdalen var igjen vert for MRA's årlige nyttårsleir. Femti fra fem land deltok, fra Russland i øst til England i vest. Da mange trofaste deltakere er blitt eldre, og nye yngre aldersgrupper har kommet til, ble betegnelsen "ungdomsleir" erstattet med en "ungdommelig leir".

Tema for de fem dagene var "fellesskap". Sjalousi og konstruktiv kritikk ble tatt opp. Det var tid til både gruppediskusjoner, skiløping og nattlig fellesbønn. Som i tidligere år var det også plass for det uventede, og det var med på å gi liv til det hele. GEJ

Tukt

Hvis du gir deg på vei for å søke friheten

så lær deg fremfor alt

å tukte sanser og sjel

så ditt begjær og dine lemmer ikke fører deg

snart hit og snart dit.

La din ånd og ditt legeme være rene

helt underkastet deg selv

og lydig mot det målet

som er satt dem.

Ingen opplever frihetens hemmelighet

uten gjennom tukt.

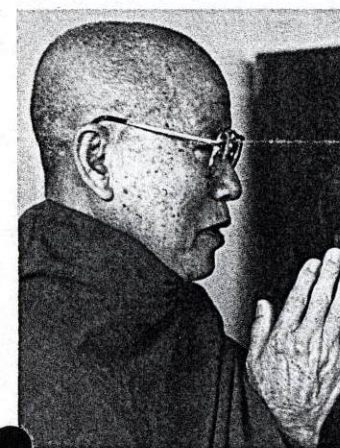
Dietrich Bonhoeffer i "Lesebuch", Kaiser Verlag, München, 1987

Som Kambodsja, så?

Da kroatisk og muslimske generaler den 22. februar fortalte verden at de var blitt enige om våpenstillstand, satt det en smilende liten japaner mellom dem. Det var FN's representant Yasushi Akashi. Interessant nok var han for et år siden ansvarlig for FN-operasjonene som bidro til og overvåket frie valg i Kambodsja.

Kambodsja overrasket verden. Avisene meldte om en valgdel-takelse på 89 % og skrev at "på tross av trusler fra Røde Khmer ble det et fredelig valg". Freden er blitt bevart til nå, selv om militære sammenstøt og bitre konflikter truer det skjøre byggverket.

Moralsk Opprustning har i mer enn 20 år vært involvert i begivenhetene i Kambodsja. Allerede på femtitallet var det kontakt med kambodsjanere i eksil. I syttiårene kom folk fra eksilgrupper regelmessig sammen i MRA-senteret i Paris. Det samme skjedde i India og Australia, hvor unge kambodsjanere søkte til MRA for å forberede seg til ansvar i et frigjort Kambodsja. I dag sitter noen av disse i regjeringen. I flyktningeleirene på grensen mellom Kambodsja og Thailand ble folk fra MRA bedt om å arrangere seminarer om demokrati og moralsk fornyelse.

Maha Ghosananda

Utover i åttiårene deltok flere og flere fra Kambodsja i MRA-konferanser og -seminarer i USA, Australia, Malaysia, India og Sveits. En av dem var Son Sann, som nå er formann for det budhistiske liberal-demokratiske partiet og parlamentspresident. Under et opphold i Norge for noen år siden besøkte han MRA's senter i Oslo.

Ved den første fredskonferansen i Paris i 1989 møttes delegater fra rivaliserende fraksjoner til uoffisielle samtaler i MRA-senteret. Like før valgene støttet medlemmer av forskjellige partier i det nyetablerte Øverste nasjonale råd et MRA-seminar om forsoning i Phnom Penh. Over 200 deltok, blant dem seks representanter for regjeringen og det regjerende folkepartiet. Seminaret ble åpnet av de kambodsjanske budhistenes internasjonale patriark, Maha Ghosananda, som i 1993 mottok den norske Thorolf Rafto-prisen for sitt menneskerettsarbeid.

Like etter berettet Aftenposten om en 370 km lang fredsmarsj gjennom Kambodsja som ble ledet av Ghosananda. Omkring 3000 deltok i innmarsjen til hovedstaden. Under fredsmarsjen gjorde han bruk av MRA-filmen "Av kjærlighet til morgendagen", som skildrer en lite kjent del av den fransk-tyske forsoningsprosessen.

Freden henger i en tynn tråd i Kambodsja, men det skjer en sakte utvikling mot nasjonal forsoning og økonomisk gjenreisning. Å trygge dette er målet for dem som er engasjert i MRA. Flere av dem sitter i regjeringen eller i parlamentet. De møtes

hver uke, og de planlegger et nytt seminar i Phnom Penh i mars.

Yasushi Akashi uttalte for et år siden: "Det ville være til stor hjelp for det kambodsjanske folk om det kunne dra nytte av de verdifulle resultater som MRA's åndelige lederskap har oppnådd rundt om i verden for å skape fred og forsoning mellom folk i krigsherjede områder." Utviklingen viser at hans forhåpninger kan bli oppfylt.

X-faktoren i Somalia

30 somaliere fra de fleste klaner og rivaliserende grupper i landet møttes i midten av januar i Uppsala, Sverige. Innbyder var Skandinavisk Institutt for Afrikanske Studier (SIAS). Tema og målsetning var kort og godt forsoning. 9 av somaliene som hadde tidligere kontakt med MRA, møttes til et forberedende møte på "Alnäs", Moralsk Opprustnings hus i Stockholm. Der planla de bl.a. at en representativ gruppe somaliere som nå lever i exil, skal vende hjem for å arbeide for forsoning.

En av innlederne på SIAS-seminaret i Uppsala var Harry Almond, amerikansk heltidsarbeider for MRA med lang erfaring fra Midt-Østen. Hans tema var "Grunnleggende elementer i forsoning". Almond sa bl.a.:

Min viktigste kvalifikasjon for å tale er mitt vennskap med noen få somaliere. Mitt utgangspunkt er tro, troen på en makt større enn og utenfor oss selv, troen på en Gud som muslimer, jøder og kristne har til felles. Noen finner det kanskje vanskelig å dele denne troen. Men verdenssituasjonen som den nå er, forlanger at denne X-faktoren tas med. Ingen kan bestride at vi står overfor større problemer enn mennesket på egen hånd kan mestre.

Generalsekretæren i den muslimske verdenskongress, Dr Ina-mulla Khan, hilste pave Johannes Paul velkommen til Pakistan med følgende ord: "Som muslimer og kristne representerer vi nesten 50% av jordens befolkning. Våre to trossamfunn kan bli en kilde til reell fred bygget på rettferdighet." Somalia - en kilde til fred og rettferdighet, dette må være vårt siktepunkt.

Troen på en høyere makt må føre til ærlighet om egen svikt. Vi har sett nok av pekefinger rettet mot andres svikt, både på det personlige og nasjonale plan. Til ærlighet hører også en bønn om tilgivelse. Den blir ekte når vi innser hva vår egen måte å leve på har kostet andre. Virkelig patriot er den som er rede til å bryte sin egen stolthet for å lege en nasjon.

Den som ber om tilgivelse oppdager ofte at en høyere makt, at Gud har forberedt grunnen hos den annen part, ut over all forventning. Det er her forsoning blir født. Det er disse lysende, helbredende øyeblikk som avføder nytt liv for en nasjon. Det ligger i sakens natur at det begynner med enkeltmennesker. Ideene må få ben å gå på - og jeg behøver ikke å minne dere om at Gud ga oss alle to av dem.

sakset

Moral egner seg ikke som spill, og kan aldri vedtas av et sentralstyre. Høyre ønsker å ha et preg av høy moral, av verdier som sterke familiebånd og personlig ansvar. Men folk gjennomskuer alltid preg, de ser hva et parti er gjennomsyret av.

I politikken, som ellers i livet, er moral - eller for den slags skyld, verdier - et fundament. Moral er ikke en sak eller et ben å stå på, men den grunnmur bena står på, verdigrunnlaget som ulike standpunkter begrunnes ut fra. Det er en stadig bevisstgjøring om hva som er rett og galt, og handling deretter.

Erling Bø i Verdens Gang, 19.1.94

I løpet av et par tiår har vi opplevd en markert endring i norsk samepolitikk. Det er bygd opp et stadig sterkere vern om samisk språk og kultur. Vi har fått en egen samelov og et sameting, som gradvis vil styrke samisk medinnflytelse og selvråderett. Grunnloven har fått et viktig tillegg som slår fast at det er en statlig plikt å legge forholdene til rette, slik at samene skal kunne bevare og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt eget samfunnsliv. I realiteten har det foregått en stille revolusjon på dette område.

Reidar Hirsti i Dagbladet, 28.12.93

Det er verdt å merke seg at at Afrika har sett relle fremskritt i 1993. Sør-Afrika har avskrevet apartheid. Freden, selv om den er skjør, vedvarer i Etiopia. Eritrea har vunnet sin rett til uavhengighet. I Uganda er hærer blitt demobilisert og økonomien viser bedring. Slike fremskritt fortjener en mer generøs og oppmerksom tilslutning fra rikere land.

The New York Times, 2.1.94

Det indiske demokrati har vist igjen og igjen at det ikke belønner ekstremisme. Dette er en lekse som hindu-partiet Bharatiya Janata (BJP) må lære seg etter tilbakeslagene i valget nylig. Hvis det vil vinne makten i New Delhi må det legge vekk ekstremismen.

De som fryktet den aggressive hindu-nasjonalismen i BJP, gikk sammen om å bekjempe det de så som en intolerant høykaste-

elite. Nøkkelgruppene i denne alliansen var muslimer og lavkaste-hinduer.

Bharat Wariavwalla, International Herald Tribune, Paris, 6.1.94

Mange russere deler den bitre innstilling til en TV-kommentator som utbrøt: "Vi er syke av å bli prekt til av velnærte amerikanere. Hva kan de vite om våre problemer?"

Vår sviktende forståelse for russiske problemer ligger i vår egen besettelse av økonomi som ofte får oss til å virke mer marxistiske enn sovjet-borgerne noen gang var.

Ved å forfekte markedsøkonomi som universalmiddel mot all elendighet i Russland, avviser vi Russlands lidenskapelige søken etter sin identitet, deres lengten etter åndelige verdier og styrke i religionen. Ved å svikte dem i disse livs-dimensjonene, forverrer vi den åndelige og moralske depresjon som mange russere føler er kjernen i landets problemer.

Suzanne Massie i The Washington Post, januar '94

Hvorfor ble det den aggressive nasjonalisme som fylte tomrommet etter kommunismen i så mange østeuropeiske land? En forklaring som gis, er at befolkningen i disse landene, gjennom en mannsalder med offisielle marxistiske forklaringsmåter, er blitt inneksert til å tenke i kollektive størrelser. Og samtidig: I den marxistiske tankegang lå også forestillingen om konflikten mellom motsetninger som driver all utvikling. Det er lett å sette den etniske gruppe istedenfor klassen, og den nasjonale strid istedenfor klassekampen. Marxisme ligger med brukket rygg, men et tankemønster som kretser om kollektiver i konflikt, har etterlatt sine levninger i den postkommunistiske heksegryte.

Ulf Andenæs i Aftenposten, 9.1.94

Går vi 2000 år tilbake i tiden, til Kristi fødsel, fantes det ingen dagsaviser, knapt nok papir, og selv som fantasi lå radio og TV utenfor menneskenes forestillingsverden. Da er det et tankekors at de kristne ideer dengang allikevel vant frem ganske raskt, historisk sett. Det tok noen århundrer, men da var også virkningen av disse ideene synlige for alle og enhver. Selv det mektige Romerriket ble erobret innenfra; tenkningen ble en annen i Europa. Uten noen moderne massemedier.

Nils Morten Udgaard i Aftenposten, 27.1.94

NY VERDEN vil fremme en forandring i både menneskers holdninger og i samfunnsforholdene, bygget på absolutte moralnormer og Kristi forvandlende kraft. Bladet beretter om et globalt arbeid som er åpent for alle, og om kampen mellom ondt og godt som pågår i ethvert menneske og folkeslag.

UTGIVER: Moralsk Opprustning, Postboks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo.
Tlf. 22 55 94 30. Fax 22 44 85 04. Postgiro 0804.5125794. Bankgiro 6030.05.08831.

ANSVARLIGE: Bjørn Ole Austad og Jens J. Wilhelmsen.